

ADMINISTRATIEVE ORGANISATIE TOEGEPAST

ADMINISTRATIEVE ORGANISATIE TOEGEPAST

Carine PATFOORT

Tweede herziene editie

Eerste editie: 2006, Alta Uitgeverij

Administratieve Organisatie toegepast, tweede herziene editie
Carine Patfoort

© 2011 Intersentia
Antwerpen – Cambridge
www.intersentia-educatief.be

ISBN 978-94-000-0218-0
D/2011/7849/49
NUR 163

Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder de uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van de uitgever.

Voorwoord

‘Administratieve Organisatie toegepast’ (AO) geeft aan dat:

1. de materie van dit boek gaat over de interne organisatie van de gestructureerde verzameling, verwerking en verstrekking van informatie ten behoeve van het bestuur en de werking van de organisatie (*cf.* definitie van Starreveld). Bij profitorganisaties is dat besturen erop gericht een rendabele marktpositie te verkrijgen, te vergroten of te behouden. Elke organisatie beoogt een degelijke manier van werken/besluitvorming te bereiken;
2. om een rendabele positie te verkrijgen, moet de organisatie het geheel van de processen beheersen. Aan ‘informatie’ worden immers vele eisen gesteld. Bij het overlopen van de inhoudstafel valt het brede perspectief op waaruit geput werd: vanuit de informatiebehoefte wordt een informatiesysteem opgesteld. De AO wordt aan een kritische analyse onderworpen. Verschillende, al dan niet geautomatiseerde technieken/hulpmiddelen komen aan bod (zoals radio-frequentie tags, EDI, ERP). Via re-engineering, aangebracht door projectorganisaties, worden nieuwe werkmethoden in de AO geïntegreerd. Ook wordt er bijzondere aandacht besteed aan kwaliteitseisen en -benaderingen.

Via dit verzamelwerk worden diverse bronnen van theorieën en baanbrekend werk op het gebied van AO gebundeld tot een assimileerbaar AO-studiegeheel. De inhoud wordt weergegeven in diverse delen die de basiscomponenten van een degelijke AO bevatten. Het bronnenmateriaal bevat referenties naar de basiswerken van AO-specialisten en urls waaruit diverse ideeën werden ontleend en die bepaalde materie gedetailleerder behandelen. Bij deze herziene druk werd er gepoogd om de vele aspecten die Administratieve Organisatie omvat, aan te halen en aan te vullen met verschillende praktijkvoorbeelden uit vooral de Belgische bedrijfswereld.

Deze analyses vergen enerzijds een gedegen bedrijfskennis, maar anderzijds ook een goede theoretische achtergrond en een levendige creativiteit. Elke organisatie is immers uniek, wat deze materie dan ook enorm boeiend maakt.

De AO maakt bovendien een geïntegreerd deel uit van de interne organisatie, zodat dit tot het kennisgebied behoort van managers. Het is zelfs een van de belangrijkste, zonet dé belangrijkste kritieke succesfactor van een degelijk beleid.

Het is aan de studenten uit diverse economische richtingen om de geziene leerstof toe te passen in specifieke organisaties – productie, handel, logistiek, diensten, accountancy (...) – waarbij de kenmerkende processen (zoals aankoop, verkoop, ...) geïntegreerd worden

met de zuiver administratieve taken. Studenten in de richting managementassistent kunnen deze uitgebreide basiskennis toepassen in hun eigen administratie.

Een speciaal woordje van dank aan alle studenten, zonder wie dit werk zeker niet tot stand zou zijn gekomen. Dit werk van jaren bevat immers onrechtstreeks hun kritische inbreng tijdens de lessen AO. Ook de vele gastsprekers AO ben ik erkentelijk, in het bijzonder de heer Wim Peeters, director GS1 Belgium & Luxembourg.

Ik draag dit boek graag op aan mijn onmiddellijke omgeving, met wie lief en leed worden gedeeld: mijn echtgenoot Hans en mijn dochters Charlotte en Elise.

Ik wens jullie veel lees- (en werk)genot.

Carine Patfoort
juli 2011

Inhoud

VOORWOORD	v
HOOFDSTUK 1	
ADMINISTRATIEVE ORGANISATIE EN INFORMATIE	1
1. HET CONCEPT EN HET NUT VAN DE ADMINISTRATIEVE ORGANISATIE (AO)	1
2. INFORMATIE EN OPBOUW VAN EEN INFORMATIESYSTEEM	4
2.1 Algemeen.....	4
2.2 Kwaliteitsaspecten van informatie, informatieverzorging, informatievoorziening	6
2.3 Opbouw van een informatiesysteem	8
2.4 Soorten informatiesystemen	10
2.4.1 Verticale dimensie: managementinformatiesystemen	10
2.4.1.1 <i>Strategisch managementinformatiesysteem (S.T.M.I.S.)</i>	11
2.4.1.2 <i>Tactisch en operationeel managementinformatiesysteem (T.M.I.S. en O.M.I.S.)</i>	11
2.4.2 Horizontale dimensie: een functionele verdeling	13
2.5 De waardenkringloop	14
2.6 De informatiewaarde	15
2.7 Communicatie	16
3. INFORMATIEBEHOEFTE (IB)	17
3.1 Problemen bij het bepalen van informatiebehoefte.....	17
3.1.1 Communicatieproblemen tussen analist en gebruiker	18
3.1.2 Ad-hocinformatie.....	18
3.1.3 Menselijke problemen bij het bepalen van de eigen informatiebehoefte	18
3.2 Een IB-bepalingmethode achterhalen: het model van Davis.....	20
3.3 De vraagmethode	21
3.3.1 De individuele aanpak '	21
3.3.1.1 <i>Aandachtspunten</i>	22
3.3.1.2 <i>De vragen</i>	24

3.3.1.3	<i>Aantekeningen maken</i>	25
3.3.1.4	<i>Fasen in het persoonlijk interview</i>	26
3.3.1.5	<i>Besluit</i>	28
3.3.2	Groepsbenadering.....	28
3.3.2.1	<i>De ideals-methode</i>	28
3.3.2.2	<i>De Delphi-methode</i>	28
3.4	IS afleiden uit bestaande systemen.....	29
3.5	Afleiden van de IB uit de kenmerken van het objectsysteem, uit de karakteristieken van de organisatie.....	30
3.5.1	Critical Succes Factor Method, kritieke succesfactormethode (CSF of KSF)	31
3.5.2	Beslissingsanalyse.....	32
3.5.3	Procesanalyse.....	33
3.5.4	Sociotechnische benadering	36
3.6	Experimenteren met ontwikkelende informatiesystemen: prototyping	38
4.	AO: NIET ZO EENVOUDIG	40
5.	BELANG EN TECHNOLOGISCHE EVOLUTIE	40
6.	DATAWAREHOUSE, DATAMINING.....	43
7.	INFORMATIEOVERLOAD/CLOUD COMPUTING.....	48
8.	TAAK VAN DE OVERHEID	56
8.1	Vereenvoudiging.....	56
8.2	E-government	59
8.3	Papierberg.....	59
8.4	Audiovisueel erfgoed	60
HOOFDSTUK 2		
VASTLEGGING VAN ADMINISTRATIEVE PROCESSEN		61
1.	BEGRIP.....	61
2.	DOELSTELLINGEN VAN HET VASTLEGGEN VAN ADMINISTRATIEVE PROCESSEN	61
2.1	Inzicht verlenen in het administratieve proces	62
2.2	Analyse en evaluatie van het administratieve proces toelaten	63
2.3	Kennis van het administratieve proces overdragen aan anderen.....	63
3.	DE INVALSHOEKEN VOOR VASTLEGGING VATBAAR.....	64
3.1	De activiteiten	64
3.2	De tijdsindicatie.....	64
3.3	De informatiedragers	64
3.4	De informatie zelf.....	65

3.5	De geografische plaats.....	65
3.6	De organisatorische plaats.....	65
3.7	De afdelingen en personen.....	65
3.8	De frequentie.....	66
3.9	De techniek.....	66
3.10	Andere aspecten afhankelijk van het onderzoek.....	66
4.	DE MATE VAN DETAIL VAN DE VASTLEGGING	66
5.	KEUZECRITERIA VOOR HET GEBRUIK VAN BEPAALDE VASTLEGGINGSTECHNIEKEN	67
5.1	Algemeen.....	67
5.2	Gebruiksvriendelijkheid.....	67
5.3	Reeds bestaande documenten.....	67
5.4	Onderhoudbaarheid.....	68
5.5	Arbeidsintensiviteit	68
5.6	Subjectiviteit.....	68
6.	KENMERKEN VAN DE VASTLEGGINGSTECHNIEKEN	68
6.1	Vrije schema's.....	68
6.2	Gebonden schema's	69
6.3	Vereisten waaraan goede schema's moeten voldoen.....	69
7.	MOGELIJKE VASTLEGGINGSSCHEMA'S	69
7.1	Organigram of organisatiestructuurschema.....	70
7.2	Hiërarchisch processchema, -overzicht.....	72
7.3	Totaaloverzicht van de processen en de afdelingen	74
7.4	Globaalprocesschema	76
7.5	Detailprocesschema	77
7.6	Instructieschema	81
7.7	Formulierenbehandelingsschema	83
7.8	Formulierenloopschema.....	84
7.9	Principeschema.....	86
7.10	Functioneringsdiagram	86
7.11	Besluit schematechnieken	88
8.	SOORTEN WERKINGSMIDDELEN	90
8.1	Formulieren.....	91
8.1.1	Inleiding	91
8.1.2	Definities en afleidingen.....	92
8.1.3	Een communicatiemiddel	93
8.1.4	Functies van een formulier	94
8.1.5	Soorten formulieren.....	94
8.1.6	Formulierenbeheer.....	95
8.1.6.1	<i>Doel van het formulierenbeheer.....</i>	96
8.1.6.2	<i>Taken van een formulierenbeheerder .....</i>	96

	8.1.6.2.1	Formulierenanalyse.....	96
	8.1.6.2.2	Formulierenontwerp en -vormgeving.....	97
	8.1.6.2.3	Drukvoorbereiding.....	106
	8.1.6.2.4	Het beheer van het formulierenbestand	107
	8.1.6.2.5	Gebruikersondersteuning	108
	8.1.6.2.6	Coördinatie	108
	8.1.6.3	Het profiel van een formulierenbeheerder.....	109
	8.1.6.4	Outsourcing documentbeheer	110
	8.1.6.5	Naar een paperless office of een papierarm kantoor?.....	112
8.2		Classificatie.....	113
8.3		Coderen	115
	8.3.1	Algemeen.....	115
	8.3.2	Geautomatiseerde systemen	117
	8.3.2.1	Barcodes	117
	8.3.2.1.1	Omschrijving	117
	8.3.2.1.2	Soorten	118
	8.3.2.1.3	Verantwoorden van investeringen in barcode	135
	8.3.2.1.4	Fouten.....	137
	8.3.2.1.5	Toepassingsdomeinen.....	139
	8.3.2.2	Optical Character Recognition (OCR)	144
	8.3.2.3	Optical Mark Reading (OMR)	145
	8.3.2.4	Magnetische leesvormen	145
	8.3.2.5	Vision systems.....	145
	8.3.2.6	Voice input/output systemen	146
	8.3.2.7	Touch screens	146
	8.3.2.8	Radio Frequentie Tags (RF-tag), Radio Frequentie Identification (RFID)	146
	8.3.2.8.1	Inleiding	146
	8.3.2.8.2	Bestanddelen en werking van een RFID-systeem....	147
	8.3.2.8.3	RF-tags en barcodes	149
	8.3.2.8.4	Toepassingen van RFID.....	151
	8.3.2.8.5	Toekomstverwachtingen	155
9.		ELECTRONIC DATA INTERCHANGE	156
	9.1	Algemene omschrijving en definitie	156
	9.2	Werking	160
	9.2.1	Hardware.....	161
	9.2.2	Standaarden	161
	9.2.2.1	Opbouw van de standaarden	162
	9.2.2.2	Soorten standaarden.....	163
	9.2.2.2.1	Nationale standaarden	163
	9.2.2.2.2	Sectoriële standaarden.....	164
	9.2.2.2.3	Internationale en multisectoriële standaarden.....	172
	9.2.2.3	Evolutie van de standaarden.....	177
	9.2.3	Software.....	177

9.2.3.1	<i>Softwarevereisten</i>	178
9.2.3.2	<i>Softwareverwervingsmogelijkheden</i>	179
9.2.4	Communicatieverbindingen.....	179
9.2.4.1	<i>Berichtenuitwisseling via een netwerk (VAN)</i>	179
9.2.4.1.1	<i>Publieke netwerken</i>	179
9.2.4.1.2	<i>Private netwerken</i>	181
9.2.4.1.3	<i>Beheerde netwerken</i>	181
9.2.4.2	<i>Berichtenuitwisseling via het internet</i>	182
9.3	Implementatie van EDI.....	184
9.3.1	Voordelen, opbrengsten van EDI.....	185
9.3.2	Kosten	186
9.3.3	Fasen	187
9.3.3.1	<i>De voorbereidende fase ('learn', 'plan')</i>	188
9.3.3.2	<i>De feitelijke invoering ('do')</i>	188
9.3.3.3	<i>De nazorg ('check', 'act')</i>	189
9.3.4	Implementatievormen	189
9.4	Soorten EDI-relaties.....	190
9.5	Juridische, boekhoudkundige en fiscale beveiligingsaspecten	191
9.5.1	Mogelijke oplossingen	191
9.5.1.1	<i>Versleuteling van het bericht (encryptie)</i>	191
9.5.1.2	<i>Inhoudelijke berichtenauthenticatie</i>	192
9.5.1.3	<i>Elektronische, digitale handtekening</i>	193
9.5.1.4	<i>Elektronische notaris</i>	197
9.5.1.5	<i>Identificatieprobleem van de partijen</i>	197
9.5.1.6	<i>EDI Interchange Agreements</i>	198
9.5.2	De EDI-boekhouding	200
9.5.3	EDI en de fiscale wetgeving	203
9.5.4	E-factuur.....	205
9.6	Enkele concrete toepassingen van EDI 'avant la lettre'	208
9.6.1	De Belgacomrealisatie: Elise	208
9.6.1.1	<i>Werking</i>	208
9.6.1.2	<i>Voordelen</i>	209
9.6.2	Delhaize	210
9.7	Besluit EDI en toekomstverwachtingen	212
10.	CENTRALE DATA BANK (CDB)	215
10.1	Inleiding, doelstelling.....	215
10.2	Clearing-house model	218
10.3	Toegankelijkheid/werking van de CDB en verantwoordelijkheid van de informatie.....	219
10.4	De principes van de CDB	220
10.5	Voordelen van de CDB	221
10.6	Toekomstperspectieven van de CDB	222

HOOFDSTUK 3

ANALYSE VAN ADMINISTRATIEVE PROCESSEN	223
1. INLEIDING	223
2. HET ONTSTAAN VAN ONVOLKOMENHEDEN IN DE ADMINISTRATIEVE PROCESSEN	224
3. EFFECTIVITEIT VAN DE INFORMATIEVOORZIENING	224
3.1 Bepalende factoren voor de opbouw van een informatiesysteem.....	225
3.2 Uitvoeren van de analyse op drie niveaus	225
4. DE EFFECTIVITEIT VAN DE GEGEVENSBESTANDEN	225
4.1 Vanuit de opzet van afzonderlijke bestanden	226
4.2 Vanuit de opzet van de totaliteit van de bestanden.....	226
5. DE ANALYSE VAN DE TIJDIGHEID EN DE DOORSTROOMSNELHEID	227
6. DE ADMINISTRATIEF-ORGANISATORISCHE FUNCTIE- EN TAAKSTRUCTUUR	228
7. DE EFFECTIVITEIT VAN DE ROUTING.....	228
8. BEOORDELING VAN DE JUISTHEID EN DE VOLLEDIGHEID VAN DE GEGEVENSVERWERKING.....	229
8.1 Het interne controlesysteem	229
8.2 Het interne controlesysteem heeft betrekking op verschillende elementen...	229
8.2.1 Controle op de oordeelsvorming ex ante	230
8.2.2 Controle op het feitelijk bedrijfsgebeuren	230
8.2.3 Controle op de feitelijke bedrijfstoestand	231
8.2.4 Controle op de gegevensverwerking.....	232
8.2.5 Controle op de opzet en de naleving van het stelsel van interne controle.....	233
8.3 Functionering van de interne controle.....	234
8.4 De uitgebreidheid van het interne controlesysteem	235
8.5 Beperking van de doeltreffendheid van de interne controlemaatregelen	235
9. DE PRODUCTIVITEIT VAN DE ADMINISTRATIEVE PROCESSEN	236
10. BENUTTING VAN DE MOGELIJKHEDEN TOT STANDAARDISATIE	236
11. SIGNALISERING VAN DOUBLURES EN OVERBODIGE HANDELINGEN ..	237
12. DE EFFECTIVITEIT VAN DE TOEGEPASTE HULPMIDDELEN.....	238
13. PRAKTISCHE AANWIJZINGEN BIJ DE ANALYSE VAN DE ADMINISTRA- TIEVE PROCESSEN	238

HOOFDSTUK 4	
HERONTWERPEN VAN ADMINISTRATIEVE	
PROCESSEN/RE-ENGINEERING	
	239
1. INLEIDING	239
2. WIJZIGEN VAN DE ADMINISTRATIEVE PROCESSEN	240
3. BUSINESS PROCESS RE-ENGINEERING (BPR)	241
3.1 Inleiding.....	241
3.2 Definitie	242
3.3 Re-engineering gradaties.....	243
3.4 De hoofdprincipes van re-engineering, de voordelen van re-engineering.....	244
3.5 Procesmanagement	246
3.6 Rol van de informatietechnologie (IT) – telewerken.....	247
3.6.1 Workflow.....	250
3.6.1.1 Inleiding	250
3.6.1.2 Definitie en kenmerken.....	250
3.6.1.3 Doelstellingen van workflow	253
3.6.1.4 Link workflowmanagement met elektronisch documentbeheer (DIS).....	255
3.6.1.5 Soorten workflow: productie- versus ad-hocworkflow.....	258
3.6.1.5.1 Automatische productieworkflow	258
3.6.1.5.2 Ad-hocworkflow	259
3.6.1.6 Soorten workflowconcepten: push versus pull	260
3.6.1.7 De workflowmarkt	261
3.6.1.8 Workflow Management Coalition (WfMC).....	261
3.6.1.9. De gebruikers van een workflowmanagementsysteem.....	262
3.6.1.10 Workflow in de logistieke sector: Warehouse Management Systeem (WMS).....	262
3.6.1.11 Algemene voordelen van workflowtoepassingen	263
3.6.1.12 Kritieke succesfactoren bij de implementatie van workflowmanagementsystemen	264
3.6.2 Imaging.....	265
3.6.2.1 Inleiding	265
3.6.2.2 Definities	268
3.6.2.3 Doelstelling en uitdaging van een imaging-project	269
3.6.2.4 Werkwijze en toepassingsdomein.....	270
3.6.2.5 Voordelen van imaging	277
3.6.2.6 Imaging: praktische hinderpalen.....	278
3.6.2.7 Concreet voorbeeld van elektronische dossiers in de gezondheidssector.....	279
3.6.3 Enterprise Resource Planning (ERP)	279
3.6.3.1 Definitie en belang	279
3.6.3.2 Ontstaan	282

3.6.3.3	<i>Beoordeling ERP-systemen (ERPS)</i>	284
3.6.3.4	<i>Kritieke succesfactoren ERPS</i>	286
3.7	Een praktisch historisch voorbeeld.....	287
HOOFDSTUK 5		
	PROJECTSTRUCTUUR	291
1.	INLEIDING	291
2.	DE PROJECTORGANISATIE.....	293
2.1	De stuurgroep	294
2.2	De projectleider	294
2.3	Contact- of projectondersteuningsgroepen.....	296
2.4	Werkgroepen.....	296
3.	FASEN IN HET PROJECT	297
3.1	Het projectvoorstel.....	297
3.2	De projectvormgeving/het stappenplan	297
3.3	Projectdetaillering	298
3.4	Vastlegging van de processen.....	298
3.5	Analyse van de processen.....	299
3.6	Aanpassen van bestaande processen/opzetten van nieuwe processen.....	299
3.7	Invoering en evaluatie van de aangepaste of nieuwe processen.....	300
4.	DE PLANNINGS- EN BEWAKINGSTECHNIEKEN	300
4.1	Het capaciteitenplan in zijn totaliteit.....	301
4.2	De bezettingsplanning per werknemer	302
4.3	Financiële planning.....	304
4.4	Kostenbewaking en voortgangsbewaking.....	304
4.4.1	De verschillenberekening.....	304
4.4.2	Verschillenanalyse.....	304
4.4.3	Voortgangsvergaderingen	305
4.5	Kritieke succesfactoren bij projectorganisaties – outsourcing	305
4.6	Projectdocumentatie	307
4.7	Grote en kleine projecten	308
5.	DE SIX SIGMA ORGANISATIE.....	308
HOOFDSTUK 6		
	ISO-CERTIFICATIE EN BEHEER VAN DE ADMINISTRatieve ORGANISATIE	311
1.	INLEIDING	311

2.	KWALITEITSHANDBOEK ADMINISTRATIEVE ORGANISATIE.....	312
2.1	Algemeen.....	312
2.2	Problemen bij het gebruik van diverse handboeken.....	313
2.3	Criteria bij het opzetten van een handboek.....	314
2.4	Inhoud van het handboek.....	315
2.5	De fysieke vorm en het nut van het handboek.....	315
2.6	De verantwoordelijkheid van de AO.....	316
3.	BEHEER VAN DE INFORMATIEVOORZIENING.....	318
4.	DE ISO 9000-NORM.....	318
4.1	Algemeen.....	318
4.2	Kwaliteitsgoeroes – enkele begrippen – kwaliteitskosten.....	320
4.2.1	Kwaliteitsgoeroes.....	320
4.2.1.1	<i>Deming</i>	321
4.2.1.2	<i>Joseph Juran</i>	322
4.2.1.3	<i>Philip Crosby</i>	323
4.2.1.4	<i>Armand Feigenbaum</i>	324
4.2.1.5	<i>Kaoru Ishikawa</i>	324
4.2.1.6	<i>Masaaki Imai</i>	325
4.2.2	Begrippen, definities.....	326
4.2.3	Kosten van kwaliteit.....	328
4.3	Historiek van kwaliteit en ISO 9000, een omschrijving, enkele managementmodellen.....	330
4.3.1	Evolutie van het begrip ‘kwaliteit’.....	330
4.3.2	Balanced ScoreCard (BSC).....	332
4.3.3	Lean manufacturing.....	333
4.3.4	Six Sigma, Lean Six Sigma.....	334
4.3.5	Historiek van de ISO-norm.....	335
4.4	Kwaliteitsmanagementprincipes.....	339
4.5	Kwaliteitsmodel.....	340
4.6	Implementatie van de ISO 9000-norm.....	343
4.6.1	Start-up: plan.....	345
4.6.2	Implementatie (pilots): do of voer uit.....	345
4.6.3	Check of controleer.....	346
4.6.4	Act of stuur bij.....	346
4.6.5	Totale implementatie.....	346
4.6.6	Certificeringsaudit.....	346
4.6.7	Excellence.....	349
4.7	Betekenis van ISO-normen.....	349
4.8	Voor- en nadelen van de ISO 9001-norm.....	351
4.9	Valkuilen bij de opbouw van een kwaliteitssysteem.....	354
4.10	Besluit ISO 9000-norm.....	354

5.	HET EFQM EXCELLENCE MODEL.....	356
5.1	Inleiding.....	356
5.2	European Foundation For Quality Management.....	357
5.3	De aanpassingen aan het EFQM-model.....	358
5.4	De acht Fundamentele Concepten van Excellence	359
5.5	Het EFQM Excellence Model gebaseerd op negen criteria.....	360
5.5.1	Leiderschap	361
5.5.2	Strategie	362
5.5.3	Mensen, personeel.....	363
5.5.4	Partnerschappen en middelen.....	364
5.5.5	Processen, producten en diensten.....	365
5.5.6	Klantenresultaten	366
5.5.7	Medewerkersresultaten.....	366
5.5.8	Maatschappelijke resultaten.....	367
5.5.9	Kernresultaten	368
5.6	De RADAR-evaluatiemethode	369
5.6.1	De RADAR-logica.....	369
5.6.2	De scoring	372
5.7	Diverse stappen tot het behalen van een EFQM Award.....	376
5.8	Link EFQM en Balanced ScoreCard (BSC)	377
6.	ANDERE QUALITY AWARDS/INITIATIEVEN	378
6.1	Inleiding.....	378
6.2	Doelstellingen van Quality Awards.....	379
6.3	The Japanese Deming Application Prize	379
6.4	The Malcolm Baldrige National Award	379
6.5	Het Vlaams Centrum voor Kwaliteitszorg (VCK): enkele Belgische initiatieven.....	380
6.5.1	Kwaliteitsmanager van het jaar/Business Excellence manager van het jaar	381
6.5.2	K2	381
7.	BESLUIT EN NABESCHOUWINGEN BIJ INTEGRALE KWALITEITSZORG	382